

Any I

Castelló d'Empúries, 10 novembre de 1934

N.º 3

PORTANTVEU DELS «ESPLAIS»

A la nostra joventut

El dinamisme que avui vos impeleix, joves Esplaistes, la follia amb què regireu i enbaumeu l'ambient que vos rodeja, l'esclat de vitalitat que arreu escampeu són ben dignes d'elogi, mereixen una recompensa. Quina deu ésser aquesta? Cabals i més cabals per a donar més gran empenta a l'obra? Millor que hi siguin, però no n'hi ha prou d'això. La pública aclamació, els aplaudiments que s'escapen tot sovint dels qui admiren la vostra actuació? Benvinguts siguin, deveu agrair-los, però tantost els percebeixen les vostres oïdes ja s'esvaeixen i poca cosa en resta. La vostra pròpia satisfacció i contentament interior quan haveu obrat segons les normes dictades pel vostre recte juí? Això serà, si voleu, un estímul per a sobreposar-vos a la natural apatia que tots patim davant un sacrifici, però no serà la recompensa total que mereixeu per la vostra actuació. Quina pot ésser doncs aquesta recompensa tan cobejada? Teniu-la aquí.

Una tendra brotada de fondo optimisme, una bona collita d'intens companyerisme i per damunt de tot un ideal assolit en ben poc temps.

El pagès sua i s'escarrassa tombant i regirant la terra per a colgar-hi la sement que li costa un ull de la cara, com es diu vulgarment, a voltes hi esmerça tots els seus cabals en aquest afer. I quina és després la recompensa? Uns graners plens de bé de Déu que són la seva felicitat i el bon viure de la família. Qui treballa menja, qui de jove s'aprofita té la vellesa feliç, amb l'ànima plena d'una joventut eterna.

FORMENT.

DEL PASSAT

Els nostres monuments

Poques viles com la nostra pot mostrar un passat tan noble i gloriós i podem dir també que poques com la nostra serva d'eix passat la memòria i el respecte degut. No tenim carrer, plaça ni reconet que no esdevingui memorable, que no amagui en son si una història, un fet notable, una epopèia que l'inmortalitzi, i no obstant la major part dels castellanins n'esdevenim ignorants i no fem cas del que ens rodeja, no sabem llegir en les ruïnes, no coneixem la valor d'una pedra que a voltes ens serveix per a seure a la llinda de les nostres portes en les feixugues velles... a fer de guardarodes en un tombant de carrer, o en... per a servir d'abeurador dels animals en un pati o una cort, que de tot això podem... a casa nostra.

Aquí teniu el punt culminant d'aquesta secció, això serà el que mourà la meva pluma, per a fer conèixer el passat, i per a saber llegir en el present, fent una mena d'excavació en el nostre sòl per a redressar el nostre pervindre i donar a cada cosa la seva valor. Si per això cal posar en tela de judici com vulgarment es diu, actuacions passades, no em faré pregar; donar a quiscun el que es mereix és fer justícia i la justícia s'ha de complir, segons aquell principi de dret romà, que es faci justícia i que el món s'enfonsi.

Un dels monuments més antics i també més descuidats és la capella de Sant Joan Sescloses, de la que ja se'n parlà en l'any 943, amb motiu d'una visita de l'Abad de S. Pere de Roda, sota quin domini es trobava i que és la mateixa avui existent, almenys en la seva part de fàbrica o edifici. Llavors era coneguda amb el nom de «*Sant Joan Baptista, supra stagna Castellionis*», Sant Joan Baptista damunt els estanys de Castelló, per trobar-se situada en la part alta dels estanys. Posteriorment per a donar fe del domini que damunt d'ella hi exercien els Abads de S. Pere de Roda, quin domini era disputat per l'Abadia de Besalú, se li posà el nom de Sant Joan Sescrosses, o sigui pertanyent a les crosses o bàculs pastorals dels Abads de

Sant Pere i finalment prengué el nom del lloc on es trobava enclavada, això és en mig de les closes i per això se li donà el nom mateix amb què avui és encara reconeguda de Sant Joan Sescloses.

Un monument que s'aguanta després de quasi un d'anys, no té dret a ésser venerat i conservat?

Tots els anys en celebrar-se el seu tradicional aplec acudiu-hi castellanins i venereu junt amb l'imatge que el presideix, aquelles pedres, muts testimonis de les gestes glorioses dels nostres avantpassats, i vosaltres els pabordes encarregats de llur custòdia no estalvieu sacrificis per aportar cabais amb el fi de reparar-lo de les crudels empentes del temps i els agents atmosfèrics que l'amenaçen, serveu el que ers llegaren els nostres passats.

DEL PRESENT

L'anada a Mallorca

És amb gran escalf i vertadera animació que es manté la conversa entre tots els membres i simpatitzants dels Esplais, de l'excursió a Mallorca, que té en projecte aquesta Entitat, pel proper mes d'Abril o Maig de 1935. Estem segurs que serà altra data memorable que no oblidarem mai.

Apart de l'atractiu que representa dita excursió hi haurà l'aliciet de que els nostres actors de teatre podran lluir les seves facultats amb una representació extraordinària, en un dels principals teatres de Mallorca, del drama de costums castellanines «El Bruel de Castelló»; els nostres futbolistes, podran demostrar la qualitat del seu joc, amb un interessant partit de Fútbol, contra un titular de l'Illa daurada; els aficionats a l'excursionisme podran fruir i al mateix temps admirar les belleses de l'Illa, visitant la Catedral, el Palau Episcopal, el Museu diocesà, el Consolat de mar; pels voltants de la ciutat, el Castell de Bellver, Porto-Pi, Ças Català, Palau de Bendinat, Palau de Son Vida, i remuntant-nos per tota l'Illa es pot visitar Pollensa,

Soller, Manacor, Coves del Drac, dels Hams, Coves d'Artà, una de les més grans meravelles de la natura, Miramar i el Santuari de N. Dona de Lluc, Patrona de Mallorca.

És intenció dels organitzadors fer la sortida des de Roses, en vapor de turisme posat a llur disposició sempre que sigui cobert el número de plaçes, que no és encara fixat.

Els socis actius i protectors dels Esplais, com a excursió organitzada per l'esmentada Entitat tindran el 30 % de reducció en el passatge.

En números vinents anirem donant detalls de tant interessant excursió. Tenim noves recents dels admiradors de nostres activitats a Mallorca, pregant-nos fem el que de nostra part sia possible per a fer-los fruir l'art i la emoció de nostra dansa típica, la sardana, i per tal motiu s'estan fent gestions per a que marxa companyi en l'excursió la nostra aplaudida orquestra «Els Rossinyols», que desgranaria en una monumental plaça del centre de la Ciutat, tot un enfilall de sardanes, fent lligar els seus ritmes cadenciosos amb el lleguantege mut d'aquelles ones que ens duren en aquells dies, com un record, l'alè de la pàtria que haurem deixat per a fer oir als germans de Mallorca tot el que tenim de més estimat i més nostre, la dansa catalana, la sardana.

TILIN.

BRESSOL FLORIT

Del matí ençà que el cel te un àngel més
i la terra una mare que somica:
plora l'infant que s'ha dormit tot just
en un bressol, cobert de margarides.

La mare ha vist volar l'infant al cel
i com ha estès les ales de gavina:
era tan xic i d'ànima tan gran
que el vent més fi, valent, el sostenia.

Del matí ençà que el cel te un àngel més
i la terra una mare que somica.

TASSIS.

EL XIPRER

Guardià silent i fidel
de nostra estada darrera
on es torna pa de gel
de les passions la foguera.

Ni el fuet del vent irat
ni els nits de la tempesta
de te gravet i

I amb què una aresta.
amb què un nit
servint-te de companyia

has pujat fort i tupit,
bandera que res arria.

I és que tes rels han xuclat,
furgant en la terra grassa,
d'un soterrat la carcassa
tot fermesa i voluntat.

MAS-QUEFA.

ESQUITXOS

Es encara per desgràcia, que entremig del jovent dels Esplais, quiscuna vegada s'ou una paraula llorda. Aneu-hi en compte, companys, pareu-hi esment, puix heu de tenir gran cura en que la gent ho vegi que l'ideal de perfecció va implantant-se en el vostre cor.

La tramuntana va fer-nos una mala jugada, tirant a terra tres tampanells del nostre camp d'esports. Alabat sia Déu. Ara que ja ho tenfem altre vegada arranjat, la setmana passada, un vent molt fort de llevant, feu estralls en el mateix camp, reduint a runes més de mitja paret. Contra els elements de la natura no podem fer més que resignar-nos.

Referent a l'arranjament del nostre camp, preguem a tots els aimants de l'esport, socis i no socis, que vulguin contribuir economicament a les despeses que ocasionarà fer altre volta una paret nova. S'ha obert una subscripció a casa d'en Josep Serra.

El nostre xòfer del Port de la Selva Amadeu Ruiz és l'ídol dels futbolistes i tots s'esforcen en complaure'l perquè primerament en la er mateix er tant Ar que tenim tasca per

Un dels equips visitants, del que, si convé, direm el nom, donant proves de la seva manca de cultura i poc civisme, es queixà en entrar al nostre local social de què hi fos fixat un rètol que diu: «No renegueu». Aquestes foren llurs paraules: *Ens havem mal firat, això serà cosa de capellans*. Pensant tirar damunt la sotana una injúria, no féu més que enlairar-la, car palesà que ella té cura del bon nom de Catalunya, ja que vetlla per la purificació del seu llenguatge.

Segurament seria aquest el mateix subjecte que en sortir de la població es desfeia dient penjaments dels nostres jugadors. Aconsellem als directius de l'equip que es desfacin d'aquests elements que tan baix posen el seu nom, si volen mantenir les nostres relacions esportives.

Alguns membres s'han queixat, i amb tota raó, de que no figurés en aquestes pàgines una crònica esportiva, entenguin aquests que això fou degut a què el reporter que cuida d'això, envià tard el seu original i naturalment l'hi escapà el tren i es quedà amb un pam de nas, palplantat al baixador.

Si succeeix altra volta el mateix li canviarem el càrrec i no cobrarà l'article.

Els simpàtics jugadors de Cistella, que saberen perdre amb honor, ens adreçen des de «La Veu de l'Empordà» uns elogis que no mereixem i els considerem solament fruit del seu bon companyerisme. Mercès i afanyeu-vos a assenyalar data pel vostre desplaçament a Castelló, que enyorem el vostre encontre.

Agraim al periòdic «El Temps», de Barcelona, la bona acullida i paraules encoratjadores que ens dedica des de llur editorial.

Sempre n'hi ha que fan tart, així succeí a algun dels nostres companys que hagué de quedar-se a Castelló el dia de l'anada a Girona, per l'homenatge als futbolistes, i després deia que en teníem la culpa nosaltres perquè en lloc d'esperar-lo mitja hora no l'esperàvem una hora entera.

En Pepito està enfadat perquè el dia que surt L'ESPIGA se li omple la casa de joves i li prenen l'edició dels dits, i la llegim amb més entusiasme. Amic, això és vida, que vols fer-hi si no hi ha més?

Als companys del Col·lell els preguem tinguin paciència i esperin un xic més per l'encontre futbolístic, que resta gairebé assenyalat el dia, sols manca lligar algun cap, i assenyalar data, la que no es farà esperar.

NOVES

Demà diumenge, dia 11, el primer Elenc del Patronat de Figueres, donarà en el local dels Esplais una representació del drama «La Aldea de San Lorenzo», que amb tan d'èxit s'estrenà diumenge passat a Figueres. L'obra es de gran dramatisme i de ric vestuari d'època, no deixeu passar aquesta ocasió per a fruit d'un magne espectacle.

Dies enrera contragué Sant Matrimoni a Girona, amb la distingida senyoreta Na Dolors de Llovet, el nostre amic Doctor Luís Reig, metge a Barcelona, qui sempre ha mantingut viu

entre nosaltres els records d'infantesa. Moltes felicitats bon amic, nosaltres mirarem de mantenir-lo sempre l'escalf del seu afecte.

Tenim de resenyar avui la cruel malaltia del nostre bon company i excel·lent futbolista, en Joan Gil, que amb el poc temps de llur actuació s'ha conquerit una popularitat ben notable. Esdevenia clàssic el clam de «apa Gil» quan un moment de perill amenaçava la nostra porta. Déu vulgui retornar-li ben prompte la salut. Tot el jovent de Castelló d'un i altre sexe han anat desfilant en visita al company malalt.

El company en Joan Ungé passa uns dies fora de Castelló, al costat de llur mare per tal de millorar la seva salut, que dies enrere no era tan bona. Desitgem pugui retornar aviat i ben millorat.

El nostre bon amic i suscriptor, en Martí [redacted] nomenat Director de la Caixa d'Estalvis de Figueres. Enhorabuena.

El dia de Tots Sants mentres tothom esperava amb fruïció la representació del formós drama «L'Orfe» pels joves del Casal d'Olot, reberem un telegrama suspenguent la funció per causa de ràpida i gravíssima malaltia del Sr. Rector Arxiprest, mossèn Pere Masnou. Que Déu l'ajudi.

Fou de gran animació la diada d'homenatge als futbolistes que tingué lloc a Girona, el dia de Sant Narcís, amb motiu d'haver guanyat la copa d'honor els nostres jugadors el dia de la inauguració del Camp d'Esports. Tots en servarem bon record.

Estan molt adelantats els assaigs del «Bruel de Castelló» que ben aviat serà estrenat al nostre Teatre. Les decoracions que ha pintat l'escenògraf Sr. Jover de Figueres, assoliran un èxit, especialment, la que representa el cèlebre Portal de la Gallarda, lloc de les antigues muralles de Castelló i la Plaça dels homes.

DE L'ESDEVENIDOR

Divagacions musicals

(Acabament)

L'art es, i serà sempre, diu un musicògraf, no una qüestió de tècnica, sinó un motiu de sinceritat, del més gran amor. Estimar la música, que no enganya ni ment, es somniar una potència sempre disposada a obrir-nos fonts inesgotables de goig, a tornar-nos millors per el contacte amb lo absolut, i exaltar lo més pur de la nostra existència.

Aquests subjectes que mai pronuncien una paraula d'amor i respecte per la sublim Desconeguda, sense el nombre del número, els polítics que desvien de la via que s'oposen a lo llarg del camí que va de l'ànima a l'infinit del ritme. Passen del comentari més crudelment irònic a l'elogi més exaltat, sols perquè els han complagut o no les fórmules de l'escriptura; i quan més especialitzades són les seves crítiques menys valor tenen, puix que no poden demostrar per quin motiu moltes voltes una harmonia imperfecta commou i emociona, i altres, moltes també, composicions irreprotxables, tècnicament, deixen del tot fred.

I mentre es produeix el miracle i s'il·lumina la festa de les ànimes, ells van prenent notes. Després s'en van satisfets, creient haver oïd música, contents si troben a qui poguer explicar les incidències del concert deixant caure una sèrie de conceptes trenca-caps que donaran bona opinió del seu saber. Són uns infeliços. Escoltem la música i no els envidiem. Estan satisfets de la seva categoria, però, en realitat no oiexen res. ¡Pobres d'aquells als que la musa no emociona i permaneixen freds quan ella passal la seva ciència no és res més que un sarcòfeg omplert de jeroglífics, en els que creuen tenir tancat el miracle i com guardians arrogants i celosos, dormen al costat seu. I després, quan arriba la resurrecció, quan la gran forma indescriptible i pura surt a llum, ells desperten al costat del sepulcre buit i sols els queda el recurs de tirar dintre d'ell les seves partitures i els seus papers quasi sempre inútils.

Mentre, aquells que saben comprendre i estimar-la es reintegren a l'anònim del carrer, del lleig carrer, quasi furtivament, com si s'haguessin entregat al llibertinatge i una vegada satisfets, no es volguessin conèixer. I allà, en la sombra fosca de la sala, deixen tot un renunciament, i com un negre fantasma, els últims sons de la música que omplenaren la sala de la qual ens n'emportem un xic, com s'emporta en els vestits l'olor de l'encens o el perfum penetrant i únic de la dona estima

KAFE-CREM.

JOVENTUT

Riu i canta a cor obert
 noia gentil i encisera,
 mentres l'or del sol s'extent
 damunt ta cabellera
 que no trigarà a arribar
 llarga i freda nit de lluna
 que tornarà en fils d'argent
 ta cabellera bruna.

MAS-QUEFA.

LLAPIS ROIG

KAFE-CREM.—Home cal resignar-se, quan l'impressor escur-sa l'article per excés d'original, no en tenim la culpa nosaltres.

EL BENJAMÍ.—*L'altre número sereu atès, tracteu assumptes més falaguers.*

EL PINZELL.—*Els teus esquitxos mouen enrenou, però els voldriem més en to humorístic, no tan cerimoniosos.*

OSCAR.—*Ens plaurà molt que ens diguis tot això que senyales dels nostres carrers i monuments, però no rellisquis, si alguna volta treus els drapets al sol d'algun castelloní. Explica'ns quelcom dels Comtes de Castelló ara que assajem el Bruel que tanta relació hi té.*

JAK.—*Són molts els enfadats perquè fins avui no has dit quins són els que han donat bona solució als jeroglífics.*

RENOM.—*Mira que ja van dos i tu encara no has fet un.*

ESCOLÁ.—*La missa s'ha finit i tu encara ets a l'Església, cal sortir al carrer i fer feina.*

SOC-JO.—*Una miqueta arregla't.*

ANGEL DE PAU.—*Compliu el requisit, mir-rem de medir millor la paraula, ella podrà publicar-se.*

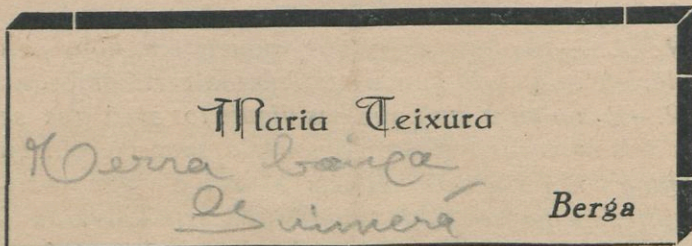
RECEPTES UTILS

Aigua per a clarificar la pell.—Borax refinat 10 p., glicerina 20 p., aigua de roses 150 p., tintura de benjuí 15 p. Tot seguit de preparada en bareija bé, es deixa reposar uns vuit dies remanent-la de tant en tant, i finalment es filtra, guardant-la en lloc ben calent. Té especial aplicació per a treure les taques de la pell.

Per a broncejar les figures de guix.—Les figures de guix que per poc preu es troben al mercat, poden ésser un escaient motiu de decoració si se les hi dona una patina metàl·lica, per exemple de bronze utilitzeu el barniz següent: Es forma un sabó amb oli de llinosa i potasa càustica, que després es dissol amb aigua calenta, s'hi anyadeix una solució de 4 parts de sulfat de coure i 1 de sulfat de ferro fins que formi precipitat que tot seguit es recullit, rentat i asecat, resta solament aplicar-lo a la figureta de guix, el que es fa per mitjà d'oli de llinosa i una miqueta de cera.

MIKI.

TARJA

Combineu degudament aquestes lletres per tal que donguin el nom d'un drama i el cognom del seu autor.

FUGA DE VOCALS

Lodnzllmtd

CONVERSA

--Per esperar el nou sagal, feiem un pom escullit de flors, sens deixar-les marcir. Eres a on batiem el blat i ho fèiem amb mel, onse homes i classes de fru ta.

--Quines?

--Les que jo t'he dit.

LLETRES
ESCAMPADES
L E I L P N Z

Tenint en compte aquestes lletres cal trobar el nom d'un atuell que usen els artistes.

AMBIDEXTRE

1 2 3 4.—Per rebre visites

4 3 2 1.—Per volar.

PROBLEMA

Un comerciant de fruites té 100 pomes per a vendre, i de tres preus: unes a 0'05 ptes. la poma, altres a 1 pt'5., i altres a 5 ptes. ¿Quantes n'ha de vendre de cada preu per a fer 100 ptes.?

AFORÍSTIC

A bon servei

... de rei

SOLUCIONS AL NÚMERO PASSAT

A la Tarja: Empordà i Panadés.

Al Logogrif: Rosquitlla.

A l'endevinalla: La caixa de mort.

A la curiositat numérica: El núm. 142.857.

A l'aforistic: Amb armes, dones i focs, no hi busquis jocs.

A la fuga de vocals: Qui menja sens treballar, si no és ric ha de robar.

Han enviat solucions exactes els Srs. Anton Ungé, de Gualta; Joan Casadevall i Enric Riera, de Castelló; i C. P. D., N. Soler i M. Poc, de Barcelona.